

Nova Doba

izhaja vsak petek
pop. - Rokopisi se
pošiljajo na uredni-
štvo v Gorici, via Pavla 17.

O glasi se raču-
najo po dogovoru.
Rokopisi se ne vra-
čajo.

NOVA DOBA

Izprašajmo si vest.

Pri vseh narodih in recimo tudi pri takozvanih narodnih manjšinah je bila kritika vselej spoštovana, le pri nas na Goriškem se je razpasla navada, da javni zastopniki ljudstva ne le ne dopuščajo kritike, ampak ji uživajo pečat proti narodne akcije, s čemer se je posebno skušalo zastaviti razmah vsake trezne struje med Slovenci, ki so priklonjeni velikemu italijanskemu narodu.

Ne Italija, ki hodi svojo naravno pot samoobrambe, ampak nerazsodnost naših razumnikov je dovedla do tega, da smo prišli takorekoč ob vsako možnost slovenske afermacije v italijanskem kraljestvu, ker je moral po dolgoletnih skušnjah uvideti italijanski narod, da se razvija politika Slovencev ob državnih mejah v smislu neodvisnega jugoslovanstva mesto zblizanja proti jedru italijanske države.

Namesto, da bi se nadaljevalo brezmišelnost, nelojalno in škodljivo gonjo po onih par slovenskih listih, ki so nas s svojim dosedanjim nastopom popolnoma diskreditirali pri vsaki italijanski vladi, bi bilo dobro da bi si vsaj v zadnji uri

izprašali vest

in si odkritosrčno priznali, da če z dosedanjim taktikom se nismo mogli najmanjše utrditi kot Slovenci, mora biti politika zgrešena. Danes, ko se nam ne smehlja niti najmanjša nada več lahko kritično presmotrimo potek naše politike pod Italijo. Kdo se ne spominja oktoberskih dnevov leta 1918, ko je prišel v Gorico ustanovljat zvezno avstrijsko državo Korošec slavnega imena, ki je zabil ljudstvu v glavo, da je londonski dogovor, po katerem je pripadlo ozemlje Julijske Benečije in del Dalmacije Italiji, neizvršljiv? Dasi je stala Avstrija takrat še v polni vojni z Italijo in je bilo popolnoma brezmišelnost upati na razveljavljenje zavezniških pogo-
deb, so se našli pri nas razumniki, ki so vzel izključno to najneverjetnejšo eventualnost kot podlago za slovensko politiko. Vsak razumen človek bi računal vsaj na dve možnosti, da bi mu v slučaju nevarnosti ostala vsaj jedna rešitev. In peščica Slovencev, ki ni mogla vplivati v nobenem mednarodnem zboru, bi bila morala biti pripravljena na vse možnosti, posebno ker je bilo od kraja videti, da ne dobivamo nikjer posluha.

Na trhih podlagi

so torej stali vedno vsi slovenski upi. Prišla je rapalska pogodba, ki je v zakonila položaj, ki je nastal pri nas po premirju in s tem je odbila zadnja ura velikanskim obzirom, ki jih je vedno izkazoval italijanski narod slovenskemu, kajti zabiti ne smemo, da takrat o italijanskem pouku v slovenskih šolah skoraj govora ni bilo, slovensko uradništvo, duhovništvo in učiteljstvo je ostalo na svojem mestu. Vojne odškodnine so se pričele izplačevati, deželna avtonomija je poslovala s polno paro in Slovenci bi bili takrat upravičeno lahko upali na znesne razmere v Italiji. Zadostovalo bi, ako bi odklonili vse »jugoslovanske« okraske in opustili vsako kritiko nad italijanskim narodom in vlado, ki je gojila najboljše razpoloženje za »drugonodce«. Vlada je tudi pri raztegnitvi volilnega zakona pustila popolnoma svobodne roke Slovincem, in za to so Slovenci sami odločali o svoji osodi

pri prvih volitvah,

ki so se vršile v znamenju »lipove vejice« in torej izven vsakega sporazuma z italijanskim narodom. Kako so prišli voditelji do tega, da so proslavljali to svojo kretiško potezo kot »zmago«, nam je še danes neumevno, kajti razočaranje na italijanski strani je bilo tako velikansko, da je že bivša vlada načela vprašanje razdrobitve goriške dežele. Fašistovska vlada pa, ki cili z vsemi svojimi močmi na utrjenje države, ni mogla drugega kakor energično dokončati samoobrambo države in v ta namen pomesti vse, kar bi moglo služiti v ojačenje protidržavnega gibanja. Tako je šla »avtonomija«, slovenske srednje šole in se je uveljavil državni jezik tudi v elementarnih šolah. Italijanski nacionalni čut se je zavaroval proti rovanju slovenskega hipernacionalizma. V svojih sredstvih je bil dosleden in masproten vsakemu polovičarstvu.

Po toči zvoniti je nepotrebno, kar moramo sedaj storiti, je dokazati s

samozatajevanjem,

da umejemo naš sedanji položaj in da hočemo temu primerno orijentirati naše politično življenje. Ne le »nova doba« mora napočiti v političnem življenju Slovencev v Italiji, ampak ustvariti je treba novo podlago in na njej zgrajati novo kulturno življenje. Odpovedati se je treba preteklosti in uživati se v sedanjosti, ki odloča tudi o naši nadaljni bodočnosti. Velikanske resnosti in treznosti je potreba, kajti prenesti moramo gospodarsko in duševno krizo. Radi naših potomcev in zemlje, na kateri prebivamo, pa ne smemo obupati, ampak proučiti nam je nov položaj, ki je s fašistovskim pokretom nastal v celi Italiji. Ne verujmo več frazam in obljubam raznih gospodov, katerim nič ne manjka in ki zato lahko obljublajo hrube in goré, pač pa zberimo si nove voditelje, ki nas ne bodo slepili s programi, ki nimajo nobene podlage v danem položaju. Pred vsem

bodimo složni z državo.

Kolikokrat slišiš puhlo frazo: »Bodimo složni in zmaga bo naša«. Sedaj smo vsi videli, kaj nam ta fraza pomeni! Pač pa bi rekli mi: »Bodimo složni z državo in korist bo naša!« Kaj nam pomaga, če smo složni med seboj, ko si ne moremo pomagati, složni in sporazumljeni moramo biti z onim, ki nam reže kruh. Za to uredimo tako tudi našo politiko. Z glavo skozi zidne pridemo nikoli. Pa tudi s kritiziranjem vlade in države si ne bomo nikdar koristili. To so prazne besede, ki delajo slabo kri in narodu škodujejo.

Lep zgled imamo sedaj v Nemcih samih. Ne bodemo raziskovali, je-li stoji pravica na francoski ali nemški strani, dejstvo je, da je Nemčija napovedala pasivno rezistenco močnejšemu nasprotniku. Nemci so poskušali vse, da bi vturidili nasprotnika. Pa kaj so dosegli? Vsak dan so bili šibkejši, posledice vedno neznosnejše, gospodarstvo v popolnem propadanju dokler niso izčrpali vseh moči. Na tej točki so si morali sami priznati, da je bila taktika zgrešena, ker ni dovedla do cilja.

Kdor si želi dobrega sebi in svojim sorojakom naj se vsled tega ne oddaljuje od poti, ki smo jo zasekali mi z obilno težavo in ki vodi k najmanjšemu trpljenju, ki je v sedanjih razmerah mogoče.

Po.

Reška

grozi državnikom. Ta vanske vlade, ki je skupščini dne 21. septembra razpisala razne kroge hudo razložena v jako zmernem in no videlo vladni namen sredna pogajanja z našno stališče jugoslovanske argument grožnjam o nasprotnih demokratskih so se pridružile tudi ostale dovoljnežev.

Ninčič je medtem došel posvetuje s Pašičem in ga pregovori, ki odločitvi. Menda pa stari diplomat le očkakuje. Prejel je sicer osebno pismo našega ministerskega predsednika, ki je je nosil jugoslovanski poslanik v Rimu gosp. Antonijevič iz Rima v Genf, iz Genfa v Pariz in iz Pariza v Beograd, kjer še le je prišlo pismo naslovljencu v roke.

Naravno je, da v takem ozračju je težko upati na kako skorajšnjo rešitev. Vlada mora namreč računati tudi z Radičevo stranko, koje poslanci dosedaj še niso stopili v parlament. Lahko pa bi prišli in kdaj bi prišla vlada v manjšino, kar bi izzvalo takojšnjo krizo. Kakor pa znamo iz skušnje so jugoslovanske krize jako dolge in težavne, vsled česar bi se reško vprašanje pomaknilo v precej daljno bodočnost.

Domneva se vsled tega, da bo jugoslovanska vlada odgodila zborovanje narodne skupščine najmanj do 20. oktobra.

Glede Mussolinijevega pisma se govori, da ima za načrt razdelitev političnih in gospodarskih interesov pri reškem pristanišču. Tisti, ki so za odkritosrčen sporazum med Italijo in Jugoslavijo, bi bili seveda radi, da bi se dosegel popoln sporazum, toda kakor že prej rečeno, delujejo demokrati s Korošcem in Spaho z vsemi močmi na to, da bi omajali tej vladi stališče.

Sicer pa je po zadnjih poročilih dobil Pašič še vedno zaupnico zbornice s 113 proti 92 glasovi.

Grška zahrbtnost.

Tudi grško-italijanski incident se je z nova zamotal. Med tem, ko se je mislilo, da je s sklepom poslaniške konference, ki je odobrila italijanske zahteve, vprašanje izčrpano in manjka le izvršitev obveznosti od strani grške vlade, so se že pojavile nove težkoče v izvrševanju obveznosti. Grčija je imela namreč do 27. t. m. izslediti morilce italijanske komisije, pa o teh ni sluha ne duha. Medzavezniška komisija, ki izvršuje preiskavo na licu mesta, je ugotovila, da grška vlada ni v stanu izslediti morilcev. Zaenkrat se pričakuje, da se bode svota 50 milijonov, morala takoj nakazati italijanski državi kot delna oddolžitev napram žrtvam. Sicer pa nadaljujejo preiskavo medzavezniški častniki, ki pa imajo precej posla z zaslišanjem oseb, ki jih je nič manj kakor 85 v obsegu 5 km od točke, kjer se je izvršil umor. Govori se celo, da so bili umorjeni tudi neki rumunski pastirji, ki so pasli v bližini in so bili priča grdega umora.

Med tem se je izvršilo tudi v Rimu slovesno počaščenje žrtv, ki so bile pripeljane iz Albanije, nakar je bilo prepeljano truplo generala Tellini v Firence, čast-

nja državljanov, toda hoče nova vlada prikupiti s strogo proti separatističnemu gibanju in razbojništvu, ki se je močno razpaslo po Španjskem, ker živijo tudi sodniki in porotniki pod vtisom groženj, ki jih dobivajo od tajnih lopovskih vdruženj.

Separatistično gibanje se izraža v takozvanem sindakalističnem pokretu, vsled česar je vlada razpustila vse te krožke. Proti banditizmu se je ojačila organizacija »Somatev« (Somos atentos! bodimo budni!) ki bi odgovarjala našemu fašizmu. Ta organizacija je nekakša smooobramba poštenega ljudstva proti roparjem in tolovajem, ki se jih boji prijeti roka pravice.

Nova vlada ojačuje te organizacije, ker jih namerava vporabiti kot pravcato državno policijo. Razglasila je seveda tudi preki sod in več predrznih tolovajev je že plačalo svoj zločin z življenjem.

Razven tega je nova vlada vspostavila redno službo v javnih uradih, ki so bili na Španjskem jako pomanjkljivi, ker so uradniki hodili v urad le po plače, drugače pa lovili zaslužek drugod. Ako bo vlada delala dobro za ljudstvo, ni dvoma da se prikupi, četudi bi bila diktatorična.

Homatije na Bolgarskem.

Dne 20. t. m. so oborožene komunistične tolpe napadle vojašnico v Stari Zagori in policijski urad v Čirtamu v zapadni Bulgariji. Namen napadalcev je bil, da bi osyobodili tovariše, ki so bili aretirani pri zadnjih preiskovanjih. Po rednem spopadu med vojaštvom in policijo na eni strani in napadalci na drugi strani, so bili ti poslednji pognani v beg, pri čemer so utrpeli občutne zgube. Druge tolpe so vdrle v mesto Nova Zagora, ki nima posadke, in zasedle javne urade, nakar so proglasile vlado sovjetske republike. Enaki poizkusi so se izvršili tudi v drugih večjih krajih, toda v vseh slučajih so bili preprečeni. Le v Novi Zagori, so imele posadke, ki so prihitele iz bližnjih krajev, prestati hud boj, predno so premagale nasprotnike.

Tak je bil potek komunistične ustaje na Bolgarskem. Vse druge vesti je smatrati za pretirane in tendenciozne. Bolgarska vlada je bila na ta puč celo pripravljena in ni bila vsled tega iznenadena, ko so se pojavile oborožene tolpe komunistov.

Vladni načelnik Zankov je izjavil sam, da je imela izbruhniti vstaja že dne 16. septembra in je le obžaloval, da Bolgarska ni imela dovolj oboroženega vojaštva, s katerim bi bila lahko preprečila tudi vsak pričetan vseh vstavev. Radi te pomanjkljivosti da je prišlo po nekod do krvavih bojev, ki so zahtevali žrtve na obeh

voditelji. Fašistom pa se štejejo v zlo njihova medsebojna nesporazumljenja in ekskluzivna politika napram nefašistom. Državljanom višjega duševnega obzorja vsled tega sploh ni mogoče vstopiti v fašistovske vrste in ako bi pa vstopili, bi se morali podvreči disciplini v škodo iste države in svoje osebnosti. Zato je treba reformirati stranko ali pa razgnati jo. To bi bil takozvani Mussolinizem.

Temu stališču, ki bi ga nasprotniki fašizma vrlo izkoristili v svoje namene, se seveda upirajo oni fašisti, s Farinaccijem na čelu, ki vidijo nevarnosti za državo, ako bi se stranka razrušila ali se prelevila v navadno politično stranko z omejeno odgovornostjo.

Fašistovska stranka predstavlja danes državno silo povsod. Kakor hitro bi videli nasprotniki, da je ta sila pojenjala, bi bila reakcija tu. In ista gotovo ne v korist države, ki bi zopet prišla pod oblast nittijancev, giolittijancev, donsturcev in podobnih oportunistov, ki so vselej obračali plašč po vetru.

Razven tega vsebuje fašizem idejo, ki bi kljub temu ohranila svoje življenje, ker ni zastopana po nobeni drugi struji. V tej ideji se oživlja in krepi stranka sama ob sebi in ima vsled tega tudi pravico izbirati in določati može, ki prihajajo v vpoštevanje za javno življenje.

Z eno besedo povedano: »Fašizem mora biti. Nastal je iz potrebe in bode živ. Krize pomenjajo le čiščenje stranke, pojasnjevanje duševnega obzorja in temu potrebne spremembe v gerarhiji stranke.

Radi tega naj se nihče ne tolaži, da je fašizem na svojem koncu. Tisti, ki ne umejejo gibanja in teh je pretežna večina strankinih pripadnikov, bodo morali izstopiti, a posledica bo le ta, da se bo struja še hitreje ojačila in povzdignila nad vse druge stranke.

Sicer pa ima končno besedo v tem sporu izvršilni odbor stranke, ki bo sklepal v zadevi dne 29. t. m.

Iz proglaševanja bomo razvideli kako stališče zavzamejo glavni organi stranke.

Dnevne vesti

Njenima kr. Visokostima knjeginjama Mafaldi in Giovanni se zdravje vrača. Bolezen kaže normalen potek in je torej opravičeno upati, da Visokosti kmalu okrevati.

Vipavski vodovod.

Dne 11. t. m. se je vršilo posvetovanje na podprefekturi v Gorici glede vipavskega vodovoda, da se končno reši vprašanje glede vzdrževanja, in nadaljnega funkcioniranja vodovoda. Pri tem posvetovanju so prisostvovali gg. Kom. Nicolotti, Dr. Grusovin, Ing. rov. Dreossi, Ing. Kenzian, Dr. Bobič, učit. Vodopivec in teh. Lulik. Gosp. podprefekt Nicolotti je spoznal največ krivde pri nekaterih županjih, ki ne upivajo na ljudstvo ali pa če treba še celo hujškajo, da ne plačujejo redno vodarine itd. Končno se je sklenilo, da se bo podprefektura resno zanimala in da takoj odpošlje vsem županstvom strogo ukaz, da pošljejo število uživovcev vode na podprefekturo, da se končno enkrat uredi in če bo treba eksekutivno od interesentov iztirjati zaostalo vodarino.

Pozor lovci! Raznim lovcem se je zadnje čase na Vipavskem pripetilo da se je pri streljanju puškina cev razkrojila ter jih več ali manj ranila, razkroj je bil vedno v cevi, kjer se je nahajal naboj.

Iz tega se sklepa, da so rabili brezdimen smodnik pri puškah ki ne zmorejo tozadevnega pritiska, ali pa vojaški smodnik, pomešan z ekrazitom, ki ima lastnost da razganja.

V sredo dne 19. t. m. se je razpočila cev dvema lovcema v Šturijah, eden bi bil od silnega razpoka kmalo oglušil, drugemu pa je pri razpoku odtrgalo dva prsta leve roke, in sicer med kazalcem in mezinem, ter tudi kazalec in mezinec ranilo.

Da ne bo nadaljnih nezgod, priporoča se lovcem, naj si ukupijo zajamčen črn smodnik, ki se dobi pri prodajalcih pušk.

Lovec.

Glede točenja novega vina. Že pri ustanovitvi konzorcija vinorejcev v Rihemberku se je razpravljalo o točenju novega vina za to leto. Ob tej priliki se je predlagalo, naj bi posredovali, da bi se novo vino začelo točiti šele 15. novembra t. l., oziroma s prvim decembrom. Tozadevno utemeljevanje se je z ozirom na dejstvo, da od lanskega pridelka je zaostalo toliko neprodanega vina, da bi bila nevarnost, da bi ga ne mogli vinorejci tako z lepa prodati, ker bi pivcem poseglo raje po novem vinu kakor po starem. V vpoštevanje nadalje pride tudi dejstvo, da po večini so zaostala šibkejša vina, ki bi zamogla med prihodnjim letom iti pod zlo.

Iz tega je razvidno, da je neobhodno potrebno, podaljšati rok do zadnjega decembra za točenje novega vina, in to v splošno korist. Na vsak način upamo, da merodajne oblasti bodo zgornji predlog

vpoštevale ter določile rok za točenje novega vina še le s prvim januarjem,

Za izseljence!

Kakor je bilo že v zadnji »Novi Dobi« naznanjeno išče se nekaj strokovno izvežbanih delavcev za postavljanje tračnic in švelerjev na železniški progi (na Francoskem), ki bi lahko odpotovali v teku 8 dni.

Prostih ponudbenih pogodb za montirje v tovarni vagonov je p. t. Delo v Parizu. Nadalje par kovačev za odbijanje žreljev.

Da se prihrani onim, ki se žele izseliti, dragoceni čas in nepotrebne stroške, naj si prikrbe pri županstvu domače občine naslednje listine:

- 1) Krstni list.
- 2) Domovnico.
- 3) Nravstveno spričevalo (Certificato di buona condotta), potrjeno od karabinerjev kraja.
- 4) Zdravniško spričevalo, vidimirano po županstvu.
- 5) Kazenski list (Fedina penale).
- 6) 2 fotografiji z lastnoročnim podpisom, ki ga vidimira županstvo.
- 7) Nulla osta, ki ga morajo potrditi karabinerji kraja.

Vse te listine, razen kazenskega lista, napravi županstvo, ki so za izseljence koleka proste. Kazenski list se dobi na okrožnem sodišču. Zraven dveh omenjenih fotografij naj še vsak prikrbi še 3 brez podpisa, katere rabi v inozemstvu pri varnostnih organih.

K tem listinam naj izseljenec priloži L. 7. — za kolek na potni list in pogodbo ter naj jih pošlje po pošti, če je oddaljen na naslov: **Prov. Urad Furlanskega Zavoda za Izseljevanje Gorizia** — Via Teobaldo Ciconi 7. Kdor se hoče osebno zglasiti v uradu naj pride samo ob nedeljah in četrtekih dopoldne; v drugih dneh se stranke ne sprejemajo.

Goriška deželna uprava v likvidaciji nam je poslala izkaz odlikovanj onih, ki so se odlikovali pri obnovitvenem delu. Iz med teh navajamo Mirenko čevljarsko zadrugo (zlata svetinja) in Narodna ti-karna (srebrna svetinja) poleg številnih premij v denarju od 500 do 2000 lir, razdeljenih na vse občine nekdanje goriške dežele. Prihodnjič priobčimo uradni izkaz vseh obdarovancev.

Svečana otvoritev najdaljšega mosta v Italiji. Ob navzočnosti neštevilne množice, ki je prihitela iz vse dežele, ter zastopnikov raznih oblastev je videmski nadškof mons. Rossi blagoslovil most, ki pelje pri Dignanu čez Tilment. Most je eden izmed najdaljših v Italiji; dolg je 1 km ter sestavljen iz 35 obokov.

Zemeljski ostanki Viljema Oberdana identificirani. Kakor poročajo tukajšnji listi in brzojavni dopisni urad Stefani, je komisija za ugotovitev istovetnosti Oberdanovega trupla na podlagi poročila comm.

francozi očakujejo.

francozi, ki so končno, vsaj mimo grede, dosegli velik materialen in moralen uspeh, se previdno zadržujejo. Pred vsem hočejo nekoliko počakati, da se prepričajo, ali se bo mogla vlada, ki je proglašila kapitulacijo tudi vzdržati. Francozi hočejo namreč vedeti s kom se bodo pogajali. Na Nemškem tli namreč nekontrolirani nacionalizem in komunizem (kakor pri nas Slovincih Op. Ur.), s katerim bi se Francozi gotovo ne mogli sprijazniti. Treba je torej pred vsem vedeti, koliko je nemška kapitulacija vredna.

Fašizem in Musolinizem.

V zadnjem času se je nepričakovano razvila ostra polemika med najuglednejšimi fašistovskimi listi v Italiji. Kakšni zakulisni boji so povzročili to nepotrebno prerokanje, ki vzbuja sum, da je fašizem v krizi, se ne vé. Pa končno je to tudi stranska stvar, ker se gre za načela. Gotovo je, da naš vojvoda in načelnik države nima ničesar pri tem opraviti, da si se vlačijo tudi njegovo osebo v »spor«.

V boljše umevanje položaja hočemo pojasniti stvar na historičnem zgledu, ki se je pripetil pri nas. Pri nekem državnem slavju, katerega so se vdeležili tudi župani dotičnega okraja, se je zgodilo, da je nekdo izmed teh županov, ki slovi po svojem tradicionalnem narodnjaštvu, predstavljal našemu zaupniku župana, češ, da hoče pristopiti k fašistom. Naš zaupnik seveda ni mogel zadržati svojega ogorčenja nad nesramnostjo, da hoče igrati vlogo fašista odkrit nasprotnik italijanske države, na kar je zbruhnil dotičnik v besede: »Jaz sem tudi fašist, pa če treba še večji kakor Mussolini!«

Podobnih zgledov pa je mnogo pri lo drugega kakor udati se. Nacionalisti so tudi »Edinost« skoro vedno pisala laskavo o Mussoliniju in ironično o fašizmu. In kolikokrat smo slišali iz ust naših nasprotnikov: »Da, za Mussolinija sem tudi jaz, a za fašiste ne! Mussolini je res mož, velik državnik itd. itd.« To se dogaja danes povsod in je najboljši maneuver, da se spravi fašizem ob vero in da se pomore včerajšnjim najljutejšim sovražnikom fašizma do zopetnega kredita pri vladi.

Teoretično se dá vtemeljiti ta pojav tako kakor ga Massimo Rocca, najbrže v popolnoma dobri veri, vtemeljuje v časopisu »L'Impero«. Mussolini kot tak šteje danes med narodom več privrženecv, kakor članov v fašistovski stranki. Poleg tega imajo ti privrženeci izven stranke še prednost, da so disinteresirani somišljeniki Mussolinija, ker delujejo zanj brez zahtev, ki jih večkrat dvigajo fašistovski

številk. Nemci tu sami javno priznavajo svoj poraz.

Nemški kancelar Stresemann je v parlamentarni komisiji izjavil, da so odpravljene vse določbe glede pasivnega odpora. Sami zastopniki iz Porurja so potrdili, da bi nadaljevanje pasivnega odpora dovedlo do katastrofalnih posledic. Cesar se Nemci posebno bojijo, je namreč ustanovitev samostojne porenske države, za kar pa posebno Francozi pridno agitirajo.

V svojem govoru je Stresemann tudi posebno povdarjal, da je doslej Francija odklonila vse predloge in ni torej preostalo drugega kakor udati se. Nacionalisti so sicer malo prej predlagali, da bi se prekinitve diplomatske zveze s Francijo in se ji izročilo nemško prebiv. v Porurju na mitost in nemilost. Toda ta predlog ni dobil odmeva, ker je prevladala bojazen, da bi trpelo pri tem največ prebivalstvo zasedenega ozemlja. Nemška vlada pa stremi za tem, da osvobodi zaprte in izposluje povratek beguncem. Zdi se, da ima sedaj nemška vlada vse razsodnejše duhove na svoji strani in da pojavljajoča se nezadovoljstva niso v stanju spremeniti nemškega režima.

Kaj pomeni kapitulacija.

Takoj po končani svetovni vojni leta 1918. so morali Nemci seveda opustiti visoke zanešene načrte o svetovnem gospodstvu, toda rešiti so hoteli minimalni načrt, to je nemško državo in narod. V ta namen so Nemci priznali poraz, ki se ni še dobro razvil v skrajne posledice, sprejeli vsa ponižanja, zapodili cesarja in se približali Wilsonu sprejemši njegova načela. Na ta način so Nemci mislili rešiti se. Ista igra se ponavlja tudi sedaj. Stresemann proglašja »faliment« s tajnim namenom, da osupne svet nemško poštenje, katero ima seveda pravico do pomoči in mnvih zaveznikov. Nehote bi se lahko mislilo, da računa danes Nemčija na angleško pomoč, kajti razcepjenje Nemške države in novi pokret boljševizma gotovo ne vzbujajo zaveznikom prijetnih misli. Pri tem pa gojijo Nemci še nadaljno zahrbtno misel, namreč na katerekolisibodi način odtegniti se versailski pogodbi. V ta namen so prežali na vse prilike, da bi zavlačevali plačevanje in vtudili zaveznike. Do danes se jim sicer nakana ni posrečila, toda kaj prinese bodočnost nihče ne vé.

Poučna zgodovina.

Poučno učinkuje vsa zgodovina nemško-francoskega spora. Vsled nemške verolomnosti vkorakajo v Porurje franko-belgijske čete, da si vzamejo realna jamstva za svoje pravice, ki stoje črno na be-